

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 641/2017-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. marca 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátkou Mgr. Evou Braxatorisovou, Trenčianska 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 38 P 396/2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 9/2017 z 19. apríla 2017 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČNÝ ZNAČENIE] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 38 P 396/2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 9/2017 z 19. apríla 2017 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 9/2017 z 19. apríla 2017 z r u š u j e a v e c v r a c i a tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Bratislava III a Najvyšší súd Slovenskej republiky s ú p o v i n n é spoločne a nerozdielne uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právnej zástupkyne advokátky Mgr. Evy Braxatorisovej, Trenčianska 17, Bratislava.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 12. decembra 2017 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 38 P 396/2015 (ďalej len „namietaný postup“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Cdo 9/2017 z 19. apríla 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Sťažovateľ v podanej sťažnosti uvádza, že napadnutým uznesením najvyšší súd rozhodol o odmietnutí sťažovateľom podaného dovolania z dôvodu jeho oneskoreného

podania. Najvyšší súd tak rozhodol po tom, ako prihliadol na osobne doručené podanie z 20. januára 2017. Sťažovateľ uvádza, že rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 20 CoP 102/2016 z 28. septembra 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“), proti ktorému dovolanie smerovalo, mu bolo doručené 16. novembra 2016. Posledný deň lehoty na podanie dovolania bol 16. január 2017. Sťažovateľ uvádza, že lehotu na podanie dovolania nezmeškal, keďže dovolanie podal riadne a včas elektronickými prostriedkami (mailom) 16. januára 2017 a podanie doručené okresnému súdu osobne 20. januára 2017 v listinnej podobe bolo len doplnením elektronického podania v zmysle § 125 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). O odoslaní správy elektronickými prostriedkami (mailom) predložil sťažovateľ dôkaz, a to vytlačený obsah mailovej správy adresovaný adresátovi podatelnaosba3@justice.sk, ako aj náhľad obsahu priečinka odoslanej pošty v programe Outlook.

Sťažovateľ je toho názoru, že okresný súd nepostupoval v súlade so zákonom a Spravovacím a rokovacím poriadkom súdov, pretože nezaevidoval elektronicky podané dovolanie, nevykonával úkony v zmysle § 436 CSP, a teda postupoval svojvoľne, čím sťažovateľovi odoprel právo konať pred súdom.

K odňatiu práva sťažovateľa na prístup k súdu došlo podľa sťažovateľa aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorý neprihliadol na elektronicky doručené podanie a nesprávne interpretoval dovolanie doručené osobne v listinnej podobe ako oneskorene podané, a preto odmietol dovolanie bez vecného preskúmania správnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

V tejto súvislosti poukázal na rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudok Hornáček proti Slovenskej republike zo 6. 12. 2005, rozsudok Mikulová proti Slovenskej republike zo 6. 12. 2005) a ústavného súdu (II. ÚS 263/2015, IV. ÚS 445/2013), ktorá takýto postup súdov považuje za rozporný s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

3. Sťažovateľ na základe skutočností uvedených v sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom vyslovil porušenie sťažovateľom označených práv (bod 1) postupom okresného súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil, priznal sťažovateľovi primerané

finančné zadost'učinenie v sume 6 000 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu.

4. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti svojím podaním sp. zn. Spr. 383/2017 z 5. októbra 2017. Vo vyjadrení okresného súdu doručenom ústavnému súdu 16. októbra 2017 sa okrem iného uvádza:

«Senát „38P“ tunajšieho súdu prejednával a rozhodoval v nasledovných veciach, v ktorých bol sťažovateľ účastníkom konania:

38P/396/2015 - konanie o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinnosti k maloletým deťom na čas po rozvode

37P/21/2015 - konanie o návrhu na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva

Na tunajšom súde je v senáte „19C“ vedené aj konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Sťažovateľ namieta postup súdu v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 38P/396/2015, t. j. konanie o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinnosti k maloletým deťom na čas po rozvode. Z obsahu súdneho spisu sp. zn. 38P/396/2015 je zrejmé, že právna zástupkyňa sťažovateľa podala vo veci dovolanie voči rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave z 28.09.2016, č. k. 20CoP/102/2016-103. Predmetný rozsudok súdu druhej inštancie bol právnej zástupkyňi sťažovateľa doručený dňa 16.11.2016 (vid'. doručenka založená na č. l. 110), lehota na podanie dovolania jej teda v zmysle § 427 CSP uplynula dňa 16.01.2017. Dňa 20.01.2017 bolo prostredníctvom podateľne tunajšieho súdu osobne doručené dovolanie sťažovateľa voči predmetnému rozsudku. Žiadne iné podanie (či už podané elektronicky, telefaxom, či v akejkoľvek inej podobe), ktorého obsahom by bolo predmetné dovolanie, nie je súčasťou súdneho spisu a súd o takomto nemá ani vedomosť. Na základe uvedeného tunajší súd nedoručoval dovolanie na vyjadrenie ostatným účastníkom konania a toto predložil na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky s poznámkou, že bolo podané oneskorene. Najvyšší súd Slovenskej republiky vec preskúmal a dovolanie uznesením z 19.04.2017, č. k. 7Cdo 9/2017-122 odmietol ako podané oneskorene, pričom postup tunajšieho súdu žiadnym spôsobom nenamietal.

Na základe podanej sťažnosti a v súlade so žiadosťou Ústavného súdu Slovenskej republiky tunajší súd vykonal šetrenie, za účelom preverenia informácií uvádzaných právnou zástupkyňou sťažovateľa o podaní dovolania elektronicky dňa 16.01.2017 a zistil nasledovné:

Dňa 16.01.2017 o 18:54 hod. bol tunajšiemu súdu na adresu: podatelnaosba3@justice.sk doručený e-mail od právnej zástupkyne sťažovateľa, ktorý sa vzťahoval ku konaniu vedenému na tunajšom súde pod sp. zn. 37P/21/2015 (viď predmet e-mailu a následne i jeho obsah). Nadôvažok sa predmetný e-mail týkal neprevzatia zásielky právnou zástupkyňou sťažovateľa v odbernej lehote, teda nie zásielok, ktoré by právna zástupkyňa sťažovateľa adresovala súdu.

Dňa 16.01.2017 o 18:59 hod. bola tunajšiemu súdu na adresu: podatelnaosba3@justice.sk doručený e-mail od právnej zástupkyne sťažovateľa, ktorý nadväzoval na vyššie uvedený e-mail a obsahoval identifikačné údaje dvoch zásielok, ktoré boli právnej zástupkyňi sťažovateľa doručované zo strany tunajšieho súdu a ktoré si neprevzala v odbernej lehote. Hoci sa uvedené nevzťahovalo na sťažovateľom namietaný postup tunajšieho súdu. obe tieto zásielky súd preveril a zistil nasledovné:

Zásielka s číslom: UC117741865SK sa vzťahovala ku konaniu, vedenému na tunajšom súde pod sp. zn. 19C/674/2015.

Zásielka s číslom: UC117760136SK sa vzťahovala ku konaniu, vedenému na tunajšom súde pod sp. zn. 37P/21/2015.

Z uvedeného vyplýva, že ani jedna z e-mailových správ doručených tunajšiemu súdu zo strany právnej zástupkyne sťažovateľa dňa 16.01.2017 v rozmedzí od 17:00 hod. do 23:59 hod. sa netýkala konania vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 38P/396/2015 a ich obsahom nebolo dovolanie.

V prílohe tohto vyjadrenia Vám predkladáme správy doručené tunajšiemu súdu na adresu podatelnaosba3@justice.sk, právnou zástupkyňou sťažovateľa a taktiež záznamy o odoslaných zásielkach, ktorých nedoručenie bolo predmetom jej e-mailov.

Zároveň zdôrazňujeme, že tunajšiemu súdu neboli dňa 16.01.2017 zo strany právnej zástupkyne sťažovateľa doručené žiadne podania (v akejkol'vek podobe), ktoré by mali súvislosť s konaním, vedeným na tunajšom súde pod sp. zn. 38P/396/2015.»

5. Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril aj najvyšší súd, ktorý vo svojom stanovisku č. k. KP 3/2017-64, Cpj 33/2017 z 10. októbra 2017 uviedol:

«Najvyšší súd uznesením z 19. apríla 2017 sp. zn. 7 Cdo 9/2017 odmietol dovolanie odporcu (§ 447 písm. a/ Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) ako podané oneskorene (dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým tento súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie).

Sťažovateľ v podanej sťažnosti uvádza, že najvyšší súd pri posudzovaní včasnosti podania opravného prostriedku nesprávne zistil moment podania dovolania, keď opomenul jeho včasné podanie realizované elektronicky. K tomuto procesnému stavu došlo nečinnosťou Okresného súdu Bratislava III vo vzťahu k podaniu zo dňa 16. januára 2017, prijatého do podateľne elektronickým spôsobom, keď ho v súlade s CSP a Spravovacím a kancelárskym poriadkom pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy nezaevidoval a nepripojil do spisu ani nezaslal dovolanie na vyjadrenie druhému účastníkovi konania; spis predložil dovolaciemu súdu bez vykonania týchto úkonov, čím spôsobil, že dovolací súd odmietol podanie ako oneskorené.

Najvyšší súd bližšie v dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že podľa § 427 ods. 1 CSP dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak holo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Vysvetlil, že podľa § 121 ods. 1 až 5 CSP lehota podľa tohto zákona môže byť určená podľa hodín, dni, týždňov, mesiacov a rokov. Do plynutia lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty. Lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojim označením zhoduje s dňom, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty; ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň. Lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času. V preskúmvanej veci je z obsahu súdneho spisu zrejmé, že dovolaním napadnuté rozhodnutie, t.j. rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2016 sp. zn. 20 CoP 102/2016, bolo odporcovi

doručené 16. novembra 2016. Vzhľadom k tomu, že v danom prípade nebolo vydané opravné uznesenie (do úvahy neprichádza použitie ustanovenia § 427 ods. 1 veta druhá CSP), pripadol koniec dvojmesačnej lehoty na podanie dovolania na 16. januára 2017 (pondelok). Dovolanie odporcu bolo podané osobne až 20. januára 2017, teda zjavne po uplynutí zákonom stanovenej dvojmesačnej lehoty. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie odporcu podľa §447 písm. a/ CSP ako podané oneskorene odmietol bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

Z dôvodov uvedených vyššie najvyšší súd - po oboznámení sa s obsahom predmetnej sťažnosti - ponecháva rozhodnutie o sťažnosti na úvahe ústavného súdu a pre prípad ďalšieho konania súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.»

6. Okresný súd vo svojom vyjadrení z 27. decembra 2017 a najvyšší súd vo svojom stanovisku z 10. októbra 2017 súhlasili s upustením od ústneho pojednávania. Podobne sa vyjadril aj sťažovateľ, ktorý vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo svojom vyjadrení zo 7. februára 2018.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

9. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

10. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

11. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

12. Uvedené zásady vzťahov ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci, pričom úlohou ústavného súdu bolo zistiť, či napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, sú z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné.

13. Sťažovateľ zakladá svoj názor o tom, že najvyšší súd napadnutým uznesením a okresný súd postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, porušili ním označené práva (bod 1), na tom, že najvyšší súd pri preskúmaní splnenia zákonnej požiadavky včasnosti ním podaného dovolania proti rozsudku krajského súdu neprihliadal na ním (v posledný deň lehoty, pozn.) vykonané elektronické podanie. Sťažovateľ tvrdí, že podal a doručil svoje dovolanie v súlade s platnými procesnoprávnymi pravidlami okresnému súdu a podanie doručené okresnému súdu v listinnej podobe bolo len doplnením elektronického podania v zmysle § 125 CSP. Tým, že najvyšší súd neprihliadol na elektronicky doručené podanie a nesprávne interpretoval dovolanie doručené osobne v listinnej podobe ako oneskorene podané, odmietnuc dovolanie bez vecného preskúmania správnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu, odmietol prístup sťažovateľa k súdu.

14. Podľa § 125 ods. 1 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

Podľa § 125 ods. 2 CSP podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí

súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Podľa § 121 ods. 1 CSP lehota podľa tohto zákona môže byť určená podľa hodín, dní, týždňov, mesiacov a rokov.

Podľa § 121 ods. 2 CSP do plynutia lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty.

Podľa § 121 ods. 3 CSP lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty; ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca.

Podľa § 121 ods. 5 CSP lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.

Podľa § 427 ods. 1 prvej vety CSP dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

15. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že rozsudok krajského súdu sp. zn. 20 CoP 102/2016 z 28. septembra 2016 nadobudol právoplatnosť 16. novembra 2016, keď bolo toto rozhodnutie doručené sťažovateľovi, pričom dovolanie proti tomuto rozhodnutiu bolo možné podať v lehote dvoch mesiacov odo dňa doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu sťažovateľovi. Posledným dňom lehoty na podanie dovolania bol 16. január 2017.

Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že dovolanie sťažovateľa najvyšší súd odmietol ako oneskorene podané, keďže považoval za preukázané, že dovolanie bolo podané osobne až 20. januára 2017, teda po uplynutí zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty.

Okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol, že 16. januára 2017 neboli tomuto súdu zo strany právnej zástupkyne sťažovateľa doručené žiadne podania (v akejkol'vek podobe), ktoré by mali súvislosť s konaním vedeným na tomto súde pod sp. zn. 38 P 396/2015.

Vo svojom vyjadrení najvyšší súd uvádza, že dovolanie sťažovateľa odmietol ako podané oneskorene, keďže v súdnom spise sa nachádzalo len podanie podané sťažovateľom

osobne do podateľne súdu 20. januára 2017, teda zjavne po uplynutí zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty.

Sťažovateľ trval na tom, že lehotu na podanie dovolania nezmeškal, keďže dovolanie podal riadne a včas elektronickými prostriedkami (mailom) 16. januára 2017 a podanie doručené okresnému súdu osobne 20. januára 2017 v listinnej podobe bolo len doplnením elektronického podania v zmysle § 125 ods. 2 CSP. Pre účely preukázania podania dovolania elektronickými prostriedkami (mailom) predložil sťažovateľ dôkaz, a to vytlačený obsah mailovej správy adresovaný adresátovi podatelnaosba3@justice.sk, ktorá je datovaná 16. januára 2017 (pondelok) s uvedeným časom 18:14 h a v ktorej predmete je uvedené: „*dovolanie – 38P/396/2015*“. Obsahom správy je text „*Vážený súd, v prílohe predkladám dovolanie [REDAKOVANÉ], ktoré v lehote 10 dní doplním predložením originálu.*“ a podpis právnej zástupkyne sťažovateľa. Správa obsahuje prílohu vo formáte pdf označenú ako „*dovolanie*“.

Sťažovateľ predložil ako dôkaz aj náhľad obsahu priečinka odoslanej pošty v programe Outlook, ktorý obsahuje podanie s prílohou a s predmetom „*dovolanie – 38P/396/2015*“ adresované adresátovi podatelnaosba3@justice.sk s dátumom 16. januára 2017. Pre účely stotožnenia mailovej správy a jej prílohy sťažovateľ predložil ústavnému súdu aj náhľad obrazovky z programu Outlook, ktorý zobrazuje predmetnú mailovú správu spolu s obsahom pripojenej prílohy, z ktorej je zrejmé, že ide o dovolanie vo veci sp. zn. 38 P 396/2015 datované k 16. januáru 2017, ktoré je totožné s dovolaním doručeným v listinnej podobe osobne do podateľne okresného súdu. Na ten istý účel preposlal sťažovateľ pôvodnú mailovú správu zo 16. januára 2017 adresovanú podateľni okresného súdu na mailovú adresu ústavného súdu, čím v zásade preukázal aj autenticitu správy, ako aj jej obsah. Zo sťažovateľom predloženého dokladu o vlastnostiach mailovej správy vyplýva, že mailová správa bola odoslaná z adresy: eva.braxatorisova@hotmail.com adresátovi: podatelnaosba3@justice.sk s predmetom: „*dovolanie – 38P/396/2015*“, dátumom 16. január 2017 a časom 18:14:49 h.

16. Ústavný súd považuje za potrebné najprv uviesť, že samotná otázka, či dovolanie sťažovateľa smerujúce proti rozsudku krajského súdu bolo podané včas, a teda v súlade

s procesnoprávnymi predpismi, je skutková otázka, ktorej preskúmanie ústavným súdom je vo všeobecnosti limitované jeho ústavným postavením.

Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už uviedol, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v zásade nie je skutkovým súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ktorým by mohol či mal odhaľovať pravdivosť skutkových tvrdení (I. ÚS 200/2011).

17. Vychádzajúc z uvedených skutočností a s prihliadnutím na to, že ústavný súd v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy zásadne nie je súdom skutkovým, ústavný súd dospel k záveru, že skutočnosti, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, a dôkazy, ktoré predložil na podporu svojich tvrdení o podaní dovolania elektronicky 16. januára 2017, sú v zásade spôsobilé spochybniť právny záver najvyššieho súdu v napadnutom uznesení z 19. apríla 2017 o tom, že sťažovateľ podal dovolanie oneskorene. Napriek tvrdeniu okresného súdu vo vyjadrení z 5. októbra 2017, že podateľňa okresného súdu neeviduje žiadne elektronické podanie sťažovateľa zo 16. januára 2017, ktoré by malo súvis s konaním vedeným na okresnom súde pod sp. zn. 38 P 396/2015, ústavný súd vzhľadom na už uvedené (bod 15) vyhodnotil uvedené skutočnosti na ľarchu okresného súdu a najvyššieho súdu.

18. Skutočnosti uvádzané sťažovateľom podporené ním predloženými dôkazmi naznačujú, že pokiaľ najvyšší súd pri posudzovaní včasnosti podaného dovolania sťažovateľa vychádzal len z podania urobeného v listinnej podobe doručeného osobne do podateľne okresného súdu, mohol sa dopustiť takého procesného pochybenia, ktoré mohlo zbaviť sťažovateľa prístupu k súdu, teda možnosti, aby najvyšší súd ako dovolací súd preskúmal ním podané dovolanie, pričom v konkrétnych okolnostiach posudzovaného prípadu môže ísť o také závažné pochybenie, ktoré je z ústavného hľadiska neakceptovateľné a neudržateľné. Z týchto dôvodov je zároveň potrebné považovať záver najvyššieho súdu o tom, že dovolanie sťažovateľa bolo podané po uplynutí lehoty, za nepreskúmateľný a zjavne neodôvodnený, a preto ústavne neudržateľný. Ústavný súd preto rozhodol, že najvyšší súd napadnutým uznesením, ako aj okresný súd postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 38 P 396/2015, ktorý predchádzal jeho vydaniu, porušili základné

právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

19. Na uvedený právny záver nemá vplyv skutočnosť, že najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní nemal k dispozícii elektronické podanie dovolania sťažovateľa. Prípadné pochybenie súdu nižšieho stupňa procesného charakteru (sťažovateľ tvrdí, že elektronické podanie urobil na podateľni okresného súdu, pozn.) nemôže byť pričítané na ťarchu účastníka konania, ktorý sa ochrany svojich práv a oprávnených záujmov domáha spôsobom ustanoveným zákonom, teda ak v okolnostiach namietaného prípadu v súlade s procesnoprávnymi predpismi podá mimoriadny opravný prostriedok na okresnom súde (k tomu pozri napr. IV. ÚS 445/2013, II. ÚS 263/2015).

K namietanému porušeniu základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 charty

20. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 47 charty postupom okresného súdu v napadnutom konaní a uznesením najvyššieho súdu, ústavný súd v tejto časti sťažnosti nevyhovел.

Podľa čl. 47 charty každý, koho práva a slobody zaručené právom únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.

Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd sa zaoberal povahou charty z hľadiska rozsahu jej pôsobnosti a jej aplikovateľnosťou v posudzovanom prípade. Je nepochybné, že na základe tzv. Lisabonskej zmluvy (ako jej súčasť, pozn.) sa charta stala právne záväznou súčasťou primárneho práva Európskej únie (ďalej len „únia“) s rovnakou právnou silou, ako sú zakladajúce zmluvy, 1. decembra 2009.

Podľa čl. 51 ods. 1 charty ustanovenia tejto charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo únie.

Podľa čl. 52 ods. 7 charty súdy únie a členských štátov náležite prihliadajú na vysvetlivky vypracované s cieľom poskytnúť usmernenia pri výklade tejto charty.

Z citovaných článkov charty vyplýva, že čl. 47 charty je potrebné interpretovať v súlade s čl. 51 ods. 1 charty s prihliadnutím na vysvetlivky k charte, ktoré boli 14. decembra 2007 publikované pod 2007/C303/02, ako aj na existujúcu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (rozsudok z 13. 6. 1989 vo veci 5/88 Wachauf, Zb. 1989, s. 2609; rozsudok z 18. 6. 1991 vo veci ERT, Zb. 1991 s. I-2925; rozsudok z 18. 12. 1997 vo veci C-309/96 Annibaldi, Zb. 1997, s. I-7493). Súdny dvor Európskej únie potvrdil túto judikatúru týmto spôsobom: „Navyše, je potrebné si uvedomiť, že požiadavky vyplývajúce z ochrany základných práv v právnom poriadku Spoločenstva sú rovnako záväzné pre členské štáty, pokiaľ vykonávajú právne akty Spoločenstva...“ (rozsudok z 13. 4. 2000 vo veci C-292/97, Zb. 2000, s. I-2737, bod 37).

Podľa názoru ústavného súdu, prihliadajúc na citované ustanovenia charty, ako aj na vysvetlivky k charte ako nástroja výkladu, je aplikácia charty v posudzovanej veci vylúčená. Z citovaných ustanovení charty totiž vyplýva, že charta sa v prvom rade vzťahuje na inštitúcie a orgány únie. V prípade členských štátov, teda aj Slovenskej republiky, je záväzná výlučne vtedy, ak konajú v rámci rozsahu pôsobnosti práva únie.

Z uvedeného vyplýva, že v prípade sťažovateľa, kedy má všeobecný súd rozhodnúť o jeho veci na základe vnútroštátneho práva, ktoré nepatrí do pôsobnosti práva únie, nejde o žiaden z prípadov, v ktorých dochádza k implementácii právneho aktu únie (rozsudok z 13. 7. 1989 vo veci Wachauf, Zb. 1989, s. 2609) alebo k tomu, že by sa Slovenská republika chcela odchýliť od práva únie (rozsudok z 18. 6. 1991 vo veci ERT, Zb. 1991 s. I-2925) alebo že by tu existovalo materiálne pravidlo práva únie, ktoré by sa malo v posudzovanom prípade aplikovať (rozsudok z 25. 3. 2004, Karner, C-71/02, Zb. s. I-3025).

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovet a rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu (pozri aj III. ÚS 426/2016, III. ÚS 646/2016, II. ÚS 45/2017).

III.

21. V zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

V zmysle § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

22. Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v namietanom konaní a uznesením najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné zároveň v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodnúť o zrušení uznesenia najvyššieho súdu a v záujme efektívnej ochrany práv sťažovateľa aj vrátiť vec v zmysle § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku tohto nálezu).

Po zrušení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátení veci na ďalšie konanie bude najvyšší súd povinný opätovne rozhodnúť o dovolaní proti rozsudku krajského súdu, pričom bude viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v časti II tohto nálezu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

IV.

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, finančné zadost'učinenie.

24. Sťažovateľ požadoval finančné zadost'učinenie v sume 6 000 eur z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Ústavný súd však finančné zadost'učinenie sťažovateľovi nepriznal, pričom vychádzal z toho, že okrem vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa sa v konaní náprava dosiahne najmä zrušením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátením veci na ďalšie konanie (bod 4 výroku tohto nálezu).

25. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátkou Mgr. Evou Braxatorisovou.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2016, ktorá bola 884 €. Sťažovateľovi, ktorý bol vo veci namietaných porušení práv úspešný, vznikli trovy konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátkou v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Ústavný súd priznal odmenu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti), a to za každý úkon po 147,33 €, čo spolu s paušálnou náhradou niektorých hotových výdavkov 2 x 8,84 € za každý úkon právnej služby predstavuje sumu 312,34 €. Ústavný súd nepriznal sťažovateľovi odmenu za úkon – vyjadrenie z 29. novembra 2017, ktorý nepovažoval za účelný, keďže v ňom neuviedla žiadnu inú argumentáciu, okrem tej už uvedenej v sťažnosti.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia sú okresný súd a najvyšší súd spoločne a nerozdielne povinné uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona

o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

26. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. marca 2018